

Akutní komplikace diabetu

Hypoglykémie

Hypoglykémie je **nízká hladina glukózy** v krvi obvykle pod 3,3 mol/l.

Příčiny:

- vyšší dávka inzulínu
- vyšší dávka léků na snížení hladiny cukru
- málo jídla (při zavedené terapii)
- změny pohybové aktivity (těžká namáhavá práce, sport)

Hlavními příznaky hypoglykémie jsou: bolesti hlavy, pocení, třes, mravenčení / snížená citlivost končetin, nauzea (pocit na zvracení) až zvracení, zvýšená tepová frekvence (tachykardie), pocit úzkosti, neklid, podrážděnost, zmatenost, slabost, závratě, ztráta vědomí až koma.

Je **nutná okamžitá pomoc**: Je-li nemocný při vědomí a spolupracuje-li, pak podáme potraviny s vysokým obsahem sacharidů (množství cca 20 - 30 g), čistý řepný cukr, sirup, sladkou kolu (nikoliv light colu).

Pokud je pacient léčen inzulínem nebo léky snižujícími hladinu cukru v krvi, snížení hladiny cukru se může opakovat. Je vhodné podat potraviny obsahující složené cukry, které udrží vyšší hladinu cukru v krvi delší dobu (např. pečivo)

Je-li pacient omezen poruchou vědomí, nesmíme mu nic podávat ústy!!! Je nutné ihned přivolat pomoc lékaře. V takovém případě podá přivolaný lékař cukr přímo do žíly.

Pro laickou první pomoc u nemocných, u kterých se opakuje hypoglykémie často, mohou příbuzní pacienta po výuce aplikovat injekci do svalu s účinnou látkou (glukagonem), která zvýší hladinu cukru v krvi.

Hyperglykémie

Hyperglykémie je **vysoká hladina glukózy** (krevního cukru) nad 15 mmol/l.

Příčiny:

- dlouho probíhající nepoznaná cukrovka bez adekvátní léčby
- dietní chyby, požití většího množství jídla bohatého na cukry
- nedostatek pohybové aktivity
- infekční onemocnění provázené zvýšenou teplotou
- emoční stres
- nedostatečná léčba cukrovky (inzulínem nebo léky snižujícími hladinu cukru v krvi)
- léčba některými léky – kortikoidy

Hlavními příznaky hyperglykémie jsou: žízeň, nevolnost až zvracení, bolesti břicha, časté močení, dehydratace, nechutenství, až úbytek hmotnosti, nejasné vidění, hluboké rychlé (Kussmaulovo) dýchání, acetonový zápach z úst, nízký krevní tlak (hypotenze), podrážděnost, únava, slabost, spavost až letargie

Pokud není hyperglykémie včas zjištěna a pacient není správně zaléčen, může docházet k dalšímu zvyšování hladiny cukru v krvi, rozvratu vnitřního prostředí organismu, může dojít až ke kómatu – bezvědomí.

Při krátce trvajícím vzrůstu cukru v krvi není obvykle hyperglykémie vážným stavem, avšak velmi vysoké hodnoty hladin cukru v krvi mohou být velmi nebezpečné, pokud nejsou včas a správně léčeny. Dlouhodobá (i jen mírně zvýšená) hladina cukru v krvi může vést ke vzniku závažných chronických diabetických komplikací.

Co dělat?

Pokud jste se nikdy neléčil/a, je potřeba vyhledat odbornou pomoc, zahájit léčbu cukrovky.

Pokud se s cukrovkou léčíte a užíváte tabletky na snížení hladiny cukru v krvi a zvýšení glykémie

- a) je jednorázové – zamyslete se nad tím, co jste jedl/a a/nebo pil/a – zda jste neudělal/a dietní chybu
- b) souvisí s právě probíhajícím infekčním onemocněním (zápal průdušek, močových cest, viróza, ...) - vyhledejte svého lékaře, upraví Vám terapii v průběhu onemocnění
- c) souvisí s tím, že jste začal užívat nové léky (napr. kortikoidy) – vyhledejte svého lékaře, upraví Vám léčbu
- d) je dlouhodobé – vyhledejte svého lékaře, upraví Vám léčbu

Pokud se s cukrovkou léčíte a užíváte inzulín a zvýšení glykémie je:

- a) jednorázové – zamyslete se nad tím, co jste jedl/a a/nebo pil/a – zda jste neudělal/a dietní chybu, zvýšte si jednorázově dávku krátkodobého inzulínu dle doporučení lékaře
- b) souvisí s právě probíhajícím infekčním onemocněním – upravte dávkování inzulínu dle glykémie, pravidelně provádějte měření glykémii i několikrát denně, pokud si nebude jistí, co máte dělat, kontaktujte svého lékaře, pomůže Vám upravit dávkování
- c) souvisí s nově užívanými léky (kortikoidy) – pravidelně kontrolujte glykémii, upravte dávkování dle hodnot, event. kontaktujte svého lékaře, informujte ho o změně léčby, nahláste nově užívané léky a glykémie, lékař Vám pomůže upravit dávkování léku.
- d) dlouhodobé – je nutná úprava dávkování inzulínu

Pokud máte dlouhodobě zvýšenou hladinu cukru v krvi, je nezbytná úprava terapie, jinak hrozí zvýšené riziko vzniku komplikací

Při hyperglykémii pijte nejméně 2 až 3 litry tekutiny za 24 hodin. Při nevolnosti, která znemožňuje příjem pevné stravy, podejte nealkoholické nápoje nebo polévky. Kdybyste nemohli přijímat ani tekutiny, je nezbytné navštívit ošetřujícího lékaře, který může doporučit hospitalizaci.